

ДИЗАЙН

УДК 75.022.31

В. І. Кузьмич

*Старший викладач кафедри дизайну та основ архітектури
Національний університет “Львівська політехніка”, Львів*

vasyl.i.kuzmych@lpnu.ua

orcid: 0000-0002-6783-0602

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОЇ ПАЛІТРИ АРХІТЕКТОРА-МИТЦЯ

© Кузьмич В. І., 2019

<https://doi.org/10.23939/sa2019.02>.

Статтю спрямовано на вдосконалення професійних навиків архітектора-художника. Запропоновано авторське вирішення композиції та системне розташування кольорів на живописній палітрі. Зазначено, що чітке вивчення та запам'ятовування положення кольорів фарб на палітрі приведе до позитивного результату в галузі живопису. Такий авторський підхід скерований на раціональне використання затрат часу, зменшення пошуків та матеріальних витрат.

Ключові слова: колористична база, колористична складова, кольорова палітра, психофізичні та психологічні параметри, колористичне сольфеджіо, температурний режим.

Постановка проблеми

У роботі архітектора-проектанта неодноразово настає момент, коли необхідно виявити свої навик у галузі живопису. Підґрунтям роботи архітектора-проектанта є необхідність мистецької надбудови. Тут важливо орієнтуватись у засадах лінійної та колористичної мистецької гармонії. До основ “золотого січення” архітектори адаптуються швидше, проте колористична складова в практичному застосуванні не завжди є позитивною. Розуміння функції та ергономіки фарб набуваються в результаті практичного досвіду. Аналогічно можна сказати і про фактор функціонального використання кольорової палітри, і у художній творчості, і в мистецьких засадах образотворчого порядку. Людина, на відміну від тварин, наділена найважливішою функцією створювати образ. Двійний апарат локації оточення сприяє ідентифікації образу та якості. Застосування кольору як інструмента психологічного впливу на глядача-замовника – важливий професійний інструмент для досягнення задуманої мети. Тут важливо поєднати психофізичні та психологічні параметри для досягнення цілісності образу. Ось чому так важливо знатися на колористичному сольфеджіо, або прикладних аспектах застосування кольорової палітри. Так, як у фортепіано клавіші звуків, так і в кольорах палітри співвідношення повинні знаходитись у певному порядку чи послідовності барв. Мистець не повинен кожного разу вишукувати та знайомитись з колористичною палітрою. Архітектор повинен знати її на пам'ять, або приблизно близьке їй тональне розташування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Публікації художньо-публіцистичного стилю та інформаційного характеру про правила змішування кольорів, нанесення фарб на полотно, техніки олійного та акварельного живопису часто висвітлюють у інтернет-джерелах виробники художньої продукції. Слово “палітра” має два значення: перше – це місце, де художник розташовує і складає суміші фарб, друге – визначений набір фарб, якими користується художник. Наукові статті, переважно, зосереджені на другому визначенні. Художник В. Є. Жердзіцький в публікації “Обмежена палітра і олійні фарби” розглядає основні складові колористичного рішення живописної площини і застосування олійних фарб (Жердзіцький В., 2007, с. 56–60). У статті “Особливості техніки олійного живопису і приготування олійних фарб” розглядає особливості приготування олійних фарб, а також прийоми нанесення фарбових шарів (Жердзіцький В., 2008, с. 34–39).

Навчальний посібник “Матеріали і техніка олійного живопису” містить інформацію про матеріали і техніки олійного живопису, підготовчий процес до роботи, практичні рекомендації, що призначені для поглиблення знань студентів з техніки олійного живопису під час підготовки фахівців художньо-педагогічних спеціальностей у вищих навчальних закладах (Музика О., 2013).

Мета статті

Враховуючи актуальні проблеми використання кольорової палітри, зодчий, в міру професійної необхідності, стикається з моментом практичного застосування фарб, як засобу образної подачі. Серед численних надбань людство придумало та створило низку інструментів, які в процесі еволюції отримали цілком конкретні назви, смислові розуміння та значення. До них належить пензель, який протягом тисячоліть не змінив своєї конструкції та палітра. Аналогічно і будова палітри, яка формувалась на основі підручних матеріалів. У початковому контексті вона передбачає розуміння палітри як інструменту, або площини для розмішування фарб.

Історично чи еволюційно, попри головне завдання – міксу кольорів, значення палітри почали використовувати в ширшому розумінні, а саме теоретичного трактування колористики художнього твору. Цей певний аналог колориту в художньому розумінні чи аналізі об’єднує широке поняття кольорової композиції конкретного твору без матеріалів та засобів. У мистецьких трактуваннях кольорової палітри часто подають як колорит художнього твору.

Виклад основного матеріалу

Розглядаючи порядок розташування кольорів на палітрі, пропонуємо авторську систему сусідства барв на площині. Суть її полягає у конкретному положенні чи близькості кольорів, враховуючи ергономіку та зручність використання. За основу покладено світлотіньові співвідношення, що існують у природі. До цього додано набір основної тріади, яка і формує колорит твору. Враховуючи атмосферний природний колорит, автор системи формує основні напрямки тонального насичення та прозорості.

Цю запропоновану палітру розглядають щодо ергономіки та взаємного розташування кольорів-пігментів на робочій поверхні. Інакше кажучи, ми формуємо аналог музичного фортепіано лише в системі взаємного розташування фарб. Для зручності використання таке положення фарб повинно бути постійним, системним, логічним, ергономічно доступним та зручним. Строге та послідовне розташування кольорів на палітрі дасть можливість швидкої орієнтації та зручного використання. Набір кольорів для колориту твору повинен бути заздалегідь продуманим та логічним. Первинне змішування фарб необхідно вирішувати на рівні палітри. Базові колористичні поєднання переносять на полотно у разі вирішеного енергетичного акорду, лише тоді настає етап нюансного збагачення. Надалі виконують технологічне пропорційне закладання площин на живописі, яке враховує співвідношення мас та напрямків закладання кольорами. Строге та стабільне положення кольорів на палітрі можливо порівняти з системою та розташуванням струн на музичних інструментах, що дає змогу значно пришвидшити та виконати художній твір. Положення

кольорів спорідненого характеру повинно розташовуватись у конкретно визначених місцях. Від порядку та колористики фарб на палітрі залежить якість та результат живописної роботи. Іншим важливим моментом є відсутність непотрібних лишніх кольорів на площині, що заважають швидкому пошуку та використанню необхідного кольору, тому палітра перед роботою повинна бути максимально очищена від зайвих кольорів.

В основу запропонованої схеми покладено ідентифікацію фарб на основі олійних аналогів. Проте ця схема розташування та положення є універсальною і може бути застосована для інших видів фарб, таких як акварель, гуаш, акрил та інше. Олійні фарби мають тривалий шлях застосування, тому перелік фарб подано автором у специфікації олійних аналогів. Запропоновано системну логіку, пов'язану з доступністю та зручністю використання кольорів у процесі роботи (рис. 1).

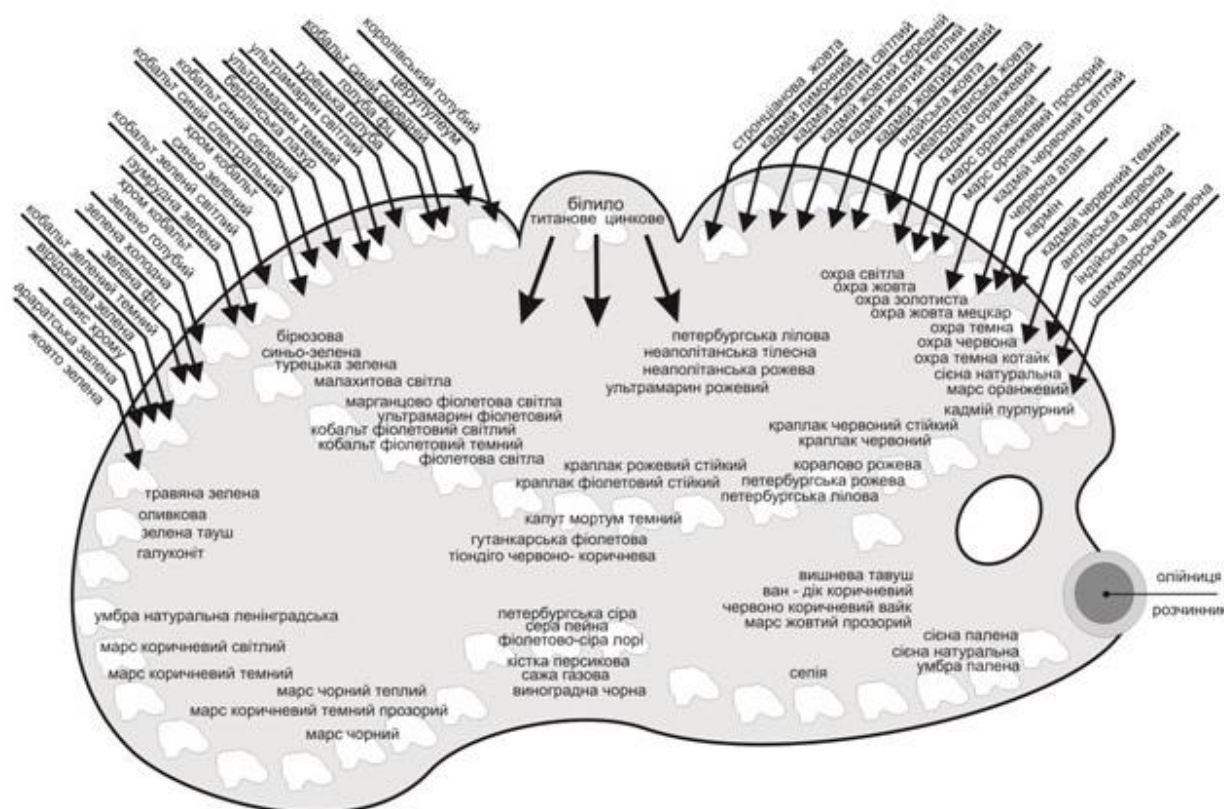

Рис. 1. Схема розташування кольорів – фарб на палітрі (авторська система В. І. Кузьмича)

Важливою особливістю та нововведенням форми авторської палітри архітектора В. Кузьмича є нестандартність, оригінальне трактування котрої полягає у тому, що на вершині палітри організовується окрема відділена зона для накладання та збереження білої фарби. Це місце відокремлене двома вирізами, що не дають змоги білилам змішуватись з іншими кольорами. Нижче, по площині палітри, така можливість вирішування дає можливість розтяжки кольорів в необхідній насиченості. В результаті такого трактування форми палітри, художник отримує можливість завжди мати зону чистого білила, чи розбілення, що розтягується тільки до низу. Надалі фарби розкладаються згідно з колоритом твору в системі, розкладеній композицією на рисунку. Кольори розташовуються у порядку використання від спектральних до земляної палітри. Нижній ряд горизонтально закладається чорними та близькими до них фарбами, наприклад коричневими. Принциповим є те, що відносно вертикальної осі вліво кладемо синьо-зелені кольори, а вправо –

жовто-оранжеві, червоні та близькі до них. До особливого розташування у середній зоні на палітрі потрібно дотримуватись поєднання холодних ультрамаринових, синьо-фіолетових барв, рожевих та краплаків. У середньому горизонтальному ряді розташовують аналогічні кольори з меншою світлотою та різницею у температурних режимах, з тенденцією до мішаної гами, а також кольори земляної палітри. Наступним горизонтальним рядом ідуть причорнені кольори.

Висновки

Дотримання запропонованої системи розташування, систематизації кольорів на палітрі-площині, сприяє покращанню професійних результатів та навиків у архітектора-митця в живописі. Запропонований метод спрямовано на швидке та якісне виконання живопису чи зображення. Назви барв у статті подано на прикладі відомих назв олійних фарб вітчизняного та закордонного виробництва, проте можуть відрізнятися від іншої іноземної номенклатури та стандартів. Вони можуть мати універсальне застосування кольорів незалежно від основи в'язучого. Аквапель, гуаш, акрил, темпера підпорядковані тим самим принципам розташування на площині палітри. Головне завдання – дотримуватись названих співвідношень варіабельності кольорів в кожному конкретному випадку. Важливо зберегти співвідношення холодних та теплих кольорів у барвах, дотриматись системи холодних, теплих та земляних кольорів в контексті розбілів та причорнень, що приведе до успішного використання такої палітри як основи.

Бібліографія

Жердзіцький, В., 2007. Обмежена палітра і олійні фарби. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. № 5. Харків: Видавництво ХДАДМ.

Жердзіцький, В., 2008. Особливості техніки олійного живопису і приготування олійних фарб. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. № 13. Харків: Видавництво ХДАДМ.

Музыка, О., 2013. Матеріали і техніка олійного живопису. Навчальний посібник. Умань: Видавництво “Візаві”.

References

Zherditsky, V., 2007. Limited palette and oil paints. Visnyk Kharkivs'koyi derzhavnoyi akademiyi dyzaynu i mystetstv. № 5. Kharkiv: Vydavnytstvo KHDADM.

Zherditsky, V., 2008. Features of oil painting technique and preparation of oil paints. Visnyk Kharkivs'koyi derzhavnoyi akademiyi dyzaynu i mystetstv. № 13. Kharkiv: Vydavnytstvo KHDADM.

Muzyka, O., 2013. Materials and techniques of oil painting. Tutorial. Uman: Vydavnytstvo “Vizavi”.

V. Kuzmych

Senior Lecturer of the Department of Design and Fundamentals of Architecture

Lviv Polytechnic National University, Lviv

vasyl.i.kuzmych@lpnu.ua

orcid: 0000-0002-6783-0602

METHOD OF FORMATION OF THE SYSTEM PALETTE ARCHITECTOR-ARTIST

© Kuzmych V., 2019

The article is aimed at improving the professional skills of an architect-artist. The author's solution of the composition and the systematic arrangement of colors on the picturesque palette is offered. A clear study and memorization of the position of the colors of the colors on the palette will lead to a positive result in the field of painting. This authoring approach aims at the rational use of time, reduced searches and material costs.

The architect-designer repeatedly comes when it is necessary to show his skills in the field of painting. On the basis of the architect-designer actively advocates the need for an artistic superstructure. Here it is important to be guided by the principles of linear and colorful artistic harmony. Architects adapt to the basics of the “golden section” more quickly, but the coloristic component in practical application is not always positive. Understanding the function and ergonomics of paints is gained through hands-on experience. The same can be said about the factor of functional use of color palette, both in artistic creativity and in the artistic foundations of the visual order. Man, unlike animals, has the most important function of creating an image. Dual surround location apparatus, facilitates image and quality identification. The use of color as a tool for psychological impact on the viewer-customer is an important professional tool to achieve the intended purpose. Here it is important to combine psychophysical and psychological parameters to achieve the integrity of the image. That is why it is so important to have a color solfeggio, or applied aspects of using a color palette. Because the piano keys of sounds and colors of the palette of the ratio must be in a certain order or sequence of colors. The artist does not have to search and get acquainted with the color palette every time. The architect should know her by heart, or her approximate tonal location.

Based on the actual problems of using the color palette the architect, as far as professional necessity, is faced with the moment of practical application of paints as a means of figurative feeding. Among the many treasures, humanity has devised and created a number of tools that, in the course of evolution, have received quite specific names, semantic understandings and meanings. These include a brush that has not changed its design and palette for millennia. Similarly, the structure of the palette, which was formed on the basis of improvised materials. In the original context, it involves understanding the palette as a tool or plane for mixing colors.

Historically or evolutionarily, despite the main task - the mix of colors, the meaning of the palette began to be used in a broader sense, namely the theoretical interpretation of color artwork. This is a certain analogue of color in an artistic sense or analysis that integrates the broad concept of color composition of a particular work without materials and means. In artistic interpretations, the color palette is often presented as the color of a work of art.

Adherence to the proposed layout system, the systematization of colors on the palette-plane, contributes to the improvement of professional results and skills of the artist-artist in painting. The proposed method is aimed at quick and high quality execution of painting or image. The names of the colors in the article are given on the example of the well-known names of oil paints of domestic and foreign production, but may differ from other foreign nomenclature and standards. They can have a universal color application regardless of the binder base. Watercolor, gouache, acrylic, tempera are subject to the same principles of placement on the plane of the palette. The main task is to adhere to these color variations in each case. It is important to maintain the ratio of cool to warm colors in colors, to keep the system cool, warm and earthy in the context of whitening and blackening, which will lead to the successful use of such a palette as a base.

Key words: color base, color component, color palette, psychophysical and psychological parameters, color solfeggio, temperature regime.